

12. Stav a ochrana životního prostředí

Emise znečišťujících látek

CZ

Emise znečišťujících látek – emise je děj, při kterém jsou vnášeny cizorodé látky různého skupenství do ovzduší. Uvádějí se v kilogramech za hodinu nebo v tunách za rok. Množství uvedených znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší je evidováno v Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO), který je podle závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonů členěn na REZZO 1 (velké stacionární zdroje znečišťování), REZZO 2 (střední stacionární zdroje znečišťování), REZZO 3 (malé stacionární zdroje znečišťování) a REZZO 4 mobilní zdroje znečišťování (zejména silniční a motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, plavidla a letadla).

DE

Emission – zahrnují vypouštěné škodlivé látky, hluk, záření atd., které produkují průmyslové podniky, soukromé domácnosti atd., bez toho, aby s nimi byly přímo spojeny škodlivé vlivy. Statistické údaje se získávají plošně pouze výpočtem. Hodnoty také nejsou výsledkem průběžných měření, nýbrž stanovují se z využití energie pomocí specifických emisních faktorů.

PL

Emisja zanieczyszczeń powietrza – informace o zdrojích a objemu emisí znečištění ovzduší z podniků, které jsou mimořádnou zátěží pro čistotu ovzduší a stavu vybavení a dopadech provozování zařízení k omezování těchto znečištění, se týkají organizačních složek stanovených Ministrem životního prostředí a přírodního bohatství. Ministerstvo tyto organizační složky stanovilo na základě přijaté výše poplatků, které navrhlo v roce 1986 jako poplatky za roční emise látek znečišťujících ovzduší, a to podle sazeb uvedených ve vyhlášce vlády ze dne 13. 2. 1986 ve věci poplatků na hospodářské využívání životního prostředí a jeho změny (Sb. Zák. č. 7, pol. 40) ve znění pozdějších předpisů. Stanovená skupina šetřených subjektů je zachována pro každý rok a díky tomu je zajištěna mj. srovnatelnost výsledků šetření. Skupina subjektů může být zvětšena pouze ve zvláštních případech, např. o nově zprovozněné nebo rozšířené objekty s vysokou prahovou hodnotou emisí znečištění.

Údaje o emisi prашných částic (prachu) se týkají: spalování paliv, cementového vápenného prachu a ohnivzdorných materiálů, křemičitého prachu, hnojiv, uhelného a grafitového prachu, sazí a dalších druhů prachového znečištění.

Údaje o emisi plynů se týkají: oxidu siřičitého, oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovodíků a jiných druhů plynových znečištění (vyjma oxidu uhličitého).

Údaje o emisích prachu a plynů se vztahují k organizované (z technologických a topných zařízení) a k neorganizované emisi (z hald, skládek, v průběhu překládky sypkých a polétavých látek, z výrobních hal apod.).

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	roční	roční
Údaje dostupné do úrovně	kraj, okres (NUTS 3, LAU 1)	Sasko (NUTS 1)	obce (LAU 2, NTS 5)

Odpad

CZ

Odpad – odpadem je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a která přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v zákoně č. 185/2001 Sb. o odpadech.

DE

Abfälle – jsou všechny přemístitelné předměty, které spadají do skupin uvedených v příloze I zákona o recyklaci a odpadech (Kreislaufwirtschafts- und Abfallgesetzes – KrW-/AbfG) a kterých se jejich majitel zbavuje, chce zbavit nebo musí zbavit. Rozlišuje se mezi odpady k recyklaci a odpady k likvidaci. Eviduje se druh, množství, původ a zbytek likvidovaných odpadů.

PL

Odpady – každá látka nebo předmět, který patří k jedné z kategorií odpadů, uvedených v příloze č. 1 Zákona o odpadech ze dne 27. dubna 2001 (Sbírka zákonů č. 39, položka 251) ve znění pozdějších předpisů, kterých se držitel zbavuje, plánuje zbavit nebo je povinen se jich zbavit.

Informace o odpadech jsou zpracovávány v souladu s katalogem odpadů vycházejícím ze Seznamu odpadů zavedeného do legislativy Evropské unie k 1. lednu 2002.

Komunální odpad

CZ

Komunální odpad – komunálním odpadem se rozumí veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, který je zařazen do skupiny 20 v Katalogu

odpadů, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických nebo fyzických osob oprávněných k podnikání.

Podle Článku 1 odst. 3, Rozhodnutí Komise 2001/753/EU je komunální odpad definován také jako odpad z domácností a podobný odpad.

DE

Hausmüll – domovním odpadem se rozumí veškerý odpad, který vznikne převážně v soukromých domácnostech. Odpad převáží osoby pověřené likvidací samostatně či prostřednictvím třetích osob v nádobách, které jsou na daném území předepsány, za účelem dalšího nakládání s nimi.

PL

Odpady komunalne – odpad vznikající v domácnostech, s výjimkou vyřazených vozidel, a také odpad neobsahující nebezpečný odpad pocházející od jiných producentů odpadů s tím, že takové odpady jsou s ohledem na svůj charakter nebo složení obdobné odpadu vznikajícímu v domácnostech.

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	roční	roční
Údaje dostupné do úrovně	kraj (NUTS 3)	okres (NUTS 3)	vojvodství (NUTS 2, NTS 2)

Biologicky odbouratelný odpad

CZ

Biologicky odbouratelný odpad – jakýkoliv odpad, který podléhá aerobnímu nebo anaerobnímu rozkladu.

DE

Organické odpady (*Organische Abfälle*) – organické odpady jsou odpady z nádob na biologický odpad a biologicky odbouratelné odpady (odpady ze zahrad a parků).

Odpady z nádob na biologické odpady – biologické odpady (odpadový klíč podle AVV: 20 03 01) jsou podle § 2 č. 1, vyhlášky o biologických odpadech (Bioabfallverordnung - BioAbfV) odpady živočišného nebo rostlinného původu určené k likvidaci, které mohou být odstraněny mikroorganismy, organismy žijícími v půdě nebo enzymy (např. organické kuchyňské zbytky, odpady ze zahrad, zbytky jídla). Tyto odpady se shromažďují odděleně od ostatních odpadů v normovaných nádobách, jež jsou k dispozici na daném území a jsou svázeny k likvidaci.

Biologicky odbouratelné odpady ze zahrad a parků (zelený odpad) – mezi zelené odpady (odpadový klíč podle AVV. 20 02 01) náleží biologicky odbouratelné rostlinné odpady, které se shromažďují, transportují a likvidují odděleně od biologického odpadu a zbylého odpadu.

PL

Biologicky odbouratelný odpad (*Odpady biodegradowalne*) – odpad, který je schopen anaerobního nebo aerobního rozkladu.

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	roční	roční
Údaje dostupné do úrovně	kraj (NUTS 3)	okres (NUTS 3)	vojvodství (NUTS 2, NTS 2)

Tříděný odpad

CZ

Tříděný odpad – tříděný sběr = sběr, při kterém je tok odpadů oddělen podle druhu a povahy odpadu s cílem usnadnit specifické zpracování (dle Článku 3, odst. 11, Směrnice 98/2008/ES)

DE

Getrennt erfasste Wertstoffe – odděleně shromažďované druhotné suroviny jsou odpady vhodné k recyklaci, jež jsou shromažďovány odděleně od domovního (zbytkový odpad) a neskladného odpadu ve sběrných nádobách, které jsou k tomuto účelu určeny (např. žluté nádoby/pytle) a přiváženy na odpovídající sběrná místa (např. sběrné dvory). Náleží sem například smíšené obaly, sklo, papír, lepenka, karton, kovy, dřevo, umělé hmoty a textil.

PL

Odpady komunalne zebrane selektywnie – sebraný komunální odpad, který je tříděn „u zdroje“ a shromážděn v oddělených nádobách a pytlích.

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	roční	roční
Údaje dostupné do úrovně	kraj (NUTS 3)	Sasko (NUTS 1)	vojvodství (NUTS 2, NTS 2)

Nebezpečný odpad

CZ

Nebezpečný odpad – nebezpečný odpad je odpad uvedený v Seznamu nebezpečných odpadů a jakýkoliv další odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v zákoně o odpadech.

DE

Gefährliche Abfälle – odpady, které jsou podle typu, podstaty nebo množství škodlivé pro zdraví, ohrožují ovzduší nebo vodstvo, jsou výbušné nebo hořlavé nebo mohou obsahovat látky zapříčiňující vznik přenosných nemocí nebo nad jejichž ukládáním a likvidací je požadován zvýšený dohled podle zákona o recyklaci a odpadech. V jednotlivých případech se jedná o odpady označené v evropském soupisu odpadů hvězdičkou (*).

PL

Odpady niebezpieczne – odpad, který je s ohledem na svůj původ, chemické či biologické složení, jiné vlastnosti a okolnosti ohrožením pro život nebo zdraví lidí nebo pro životní prostředí.

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	roční	roční
Údaje dostupné do úrovně	kraj (NUTS 3)	okres (NUTS 3)	vojvodství (NUTS 2, NTS 2)

Čistička odpadních vod

CZ

Čistírna odpadních vod – za čistírnu odpadních vod (ČOV) se považují objekty a zařízení sloužící k čištění odpadních vod s mechanickým, biologickým, příp. dalším stupněm čištění.

Za ČOV se nepovažují zařízení pro hrubé předčištění odpadních vod (česla, lapače písku, lapače oleje apod.), septiky, žumpy a jednoduchá zařízení s mechanickou funkcí, která nejsou pravidelně sledována a obsluhována.

Kapacita ČOV je uvedena jako projektovaná kapacita čistíren v m³/den. Vyšší kapacita než projektovaná se uvádí tehdy, když provedená intenzifikační opatření byla schválena vodoprávním úřadem.

DE

Abwasserbehandlungsanlagen – zařízení pro úpravu odpadních vod slouží k čištění odpadních vod. Náleží sem mechanická i biologická zařízení. Neevidují se čističe vody s česlicemi a sítý, odlučovači a domovní čističky.

PL

Oczyszczalnia ścieków – soubor základních technologických objektů, které jsou určeny přímo k čištění odpadních vod a nacházejí se ve společném areálu doprovodných objektů nezbytných k dodávce elektřiny, vody, vytvoření pracovních podmínek a zajištění chodu ČOV. S ohledem na druh používaných způsobů čištění odpadních vod a s nimi spojenými procesy se ČOV dělí na:

- mechanické,
- chemické,
- biologické,
- se zvýšeným odbouráváním živin.

Údaje o komunálních čistírnách odpadních vod se týkají ČOV, které očišťují odpadní vody odváděné do ČOV kanalizační sítě (nezávisle na formě vlastnictví), a to jak ČOV, tak i kanalizační sítě, na které je ČOV provozována. Údaje se netýkají domovních ČOV nebo ČOV čistících pouze dovážené odpadní vody (tj. ČOV nepracujících na kanalizační sítí). Údaje o obyvatelstvu (měst a venkova) napojeném na ČOV jsou uvedeny na základě odhadu počtu obyvatel připojených k ČOV provozované na kanalizační sítí.

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	každé 3 roky	roční
Údaje dostupné do úrovně	kraj (NUTS 3)	okres (NUTS3)	vojvodství (NUTS 2, NTS 2)

Odpadní vody

CZ

Odpadní vody – odpadní vody jsou vody použité v obytných, průmyslových, zemědělských, zdravotnických a jiných stavbách, zařízeních nebo dopravních prostředcích, pokud mají po použití změněnou jakost (složení nebo teplotu), jakož i jiné vody z těchto staveb, zařízení nebo dopravních prostředků odtékající, pokud mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod. Odpadní vody jsou i průsakové vody z odkališť, s výjimkou vod, které jsou zpětně využívány pro vlastní potřebu organizace, a vod, které odtékají do vod důlních, a dále jsou odpadními vodami průsakové vody ze skládek odpadu.

DE

Abwasseraufkommen – se rozumí množství odpadních vod shromážděné ve veřejné kanalizaci, jedná se tedy o souhrn znečištěné vody (*Schmutzwasser*), dešťové vody a vody z jiných zdrojů.

PL

Ścieki – odváděné do vody nebo do půdy:

- a) vody spotřebované k bydlení nebo hospodářským účelům,
- b) tekuté zvířecí výkaly, s výjimkou močůvky a kejdy určených k zemědělskému využití způsobem a dle pravidel stanovených v předpisech o hnojivech a hnojení,
- c) srážkové a tající vody, sbírané kanalizačními systémy, pocházející ze znečištěných ploch, včetně městských center, průmyslových a skládkových ploch, dopravních areálů a silnic a parkovišť se zpevněným povrchem,
- d) vody odtékající ze skládek odpadů, použité solanky, léčivé a termální vody,
- e) vody pocházející z odvodnění hornických závodů, s výjimkou vod odváděných do nadloží (horniny), pokud druhy a množství látek obsažených ve vodě odváděné do nadloží jsou stejné jako druhy a množství obsažené v odebírané vodě,
- f) vody využitě, odváděné z objektů rybářského hospodářství, pokud se v nich vyskytují nové látky nebo se množství látek zvýší oproti množství obsaženému v odebírané vodě.

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	každé 3 roky	roční
Údaje dostupné do úrovně	kraj (NUTS 3)	okres (NUTS 3)	vojvodství (NUTS 2, NTS 2)

Splaškové vody

CZ

Splaškové vody – splaškovými odpadními vodami se rozumí odpadní vody z obytných budov a budov, v nichž jsou poskytovány služby, které vznikají převážně jako produkt lidského metabolismu a činností v domácnostech.

DE

Znečištěná voda (*Schmutzwasser*) – znečištěná voda je voda, jejíž vlastnosti byly změněny (znečištěni) použitím v domácnosti nebo v průmyslové sféře – bez dešťové vody, ale případně s vodou z jiných zdrojů. K vodě z jiných zdrojů náleží podzemní

voda, která pronikla do kanalizace (např. netěsnostmi), voda přivedená bez povolení nelegálními připojeními (např. drenážní voda) a povrchová voda přitékající splaškovou stokou (např. šachtovým poklopem). Voda z jiných zdrojů nezahrnuje dešťovou vodu.

PL

Odpadní vody (*Ścieki komunalne*) – odpadní vody z obytných objektů a směs odpadních vod z obytných objektů a průmyslu, nebo směs odpadních vod z obytných objektů a srážkové vody, nebo směs odpadních vod z obytných objektů a průmyslových odpadních vod a srážkové vody.

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	každé 3 roky	roční
Údaje dostupné do úrovně	kraj (NUTS 3)	okres (NUTS 3)	obce (LAU 2, NTS 5)

Čištěné odpadní vody

CZ

Čištěné odpadní vody – celkové množství odpadních vod čištěných v čistírnách odpadních vod. Není rozhodující, zda veškeré množství odpadních vod prošlo všemi stupni čištění.

DE

Behandeltes Abwasser – celkový objem odpadní vody ošetřené v úpravnách odpadní vody (podnikových resp. veřejných). Zahrnuta byla mechanická i biologická zařízení.

PL

Ścieki oczyszczone – odpadní vody procházející procesy přizpůsobení environmentálním standardům nebo jiným jakostním normám. Rozdlišují se tři metody čištění: mechanické, biologické a se zvýšenou mírou čištění (včetně chemického). Pro účely výpočtu celkového množství čištěných odpadních vod se vykazuje pouze množství, které prošlo nejvyšším uvedeným stupněm čištění. Mechanicky a biologicky čištěné odpadní vody by tak měly být vykazovány jako odpadní vody čištěné biologicky, odpadní vody čištěné všemi metodami by měly být vykazovány jako čištěné metodou s nejvyšším stupněm čištění.

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	každé 3 roky	roční
Údaje dostupné do úrovně	kraj (NUTS 3)	okres (NUTS 3)	Vojvodství (NUTS 2, NTS 2)

Chráněná území

CZ

Chráněná území – podle zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, je rozlišováno šest kategorií zvláště chráněných území.

Velkoplošná chráněná území

Národní park – rozsáhlá území jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam.

Chráněná krajinná oblast – rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení.

Maloplošná chráněná území

Národní přírodní památka – přírodní útvar (i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk) menší rozlohy, naleziště nerostů či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů s národním či mezinárodním významem ekologickým, vědeckým či estetickým.

Národní přírodní rezervace – menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné v národním či mezinárodním měřítku

Přírodní památka – obdobně jako národní přírodní památka, ale pouze s regionálním významem.

Přírodní rezervace – menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast.

DE

Chráněná území

Krajinná rezervace (Landschaftsschutzgebiet) – krajinné rezervace jsou právně závazně stanovené oblasti, v nichž je poskytována zvláštní ochrana přírodě a krajině:

- za účelem udržení, rozvoje nebo obnovení podoby a funkce ekosystému nebo regenerační funkce a trvale udržitelné způsobilosti k užívání přírodního bohatství,
- kvůli rozmanitosti, osobitosti a kráse nebo zvláštnímu kulturně historickému významu krajiny nebo,

- kvůli zvláštnímu významu jsou potřebné pro rekreaci (§ 26 spolkového zákona pro ochranu přírody, BNatSchG 2009).

Oproti chráněným krajinným oblastem se zde jedná zpravidla o rozsáhlé oblasti s malým omezením jiného využití.

Chráněná krajinná oblast (*Naturschutzgebiet*) – chráněné krajinné oblasti jsou právně závazně stanovené oblasti, jejichž části nebo celek jsou předmětem zvláštní ochrany přírody a krajiny:

- pro udržení, rozvoj nebo obnovení biotopů nebo společenství určitých divoce žijících druhů zvířat a rostlin,
- jejich ochrana je potřebná z vědeckého, přírodopisného nebo krajinářského hlediska nebo,
- kvůli výjimečnosti nebo výjimečné kráse (§ 23 spolkového zákona pro ochranu přírody BNatSchG 2009).

PL

Chráněná území

Národní park (*Park narodowy*) – území vykazující zvláštní přírodní, vědecké, sociální, kulturní a vzdělávací hodnoty o rozloze minimálně 1 000 ha, na kterém je chráněna celá příroda a krajinné hodnoty. Národní park je zřizován za účelem zachování biodiverzity, bohatství, útvarů a složek neživé přírody a krajinných hodnot, navrácení správného stavu přírodního bohatství a složek a obnovy narušených stanovišť (přírodních, rostlin, zvířat a hub).

Chráněná krajinná oblast (*Park krajobrazowy*) – území chráněné s ohledem na přírodní, historické a kulturní hodnoty a krajinné hodnoty za účelem zachování a popularizaci těchto hodnot v podmínkách udržitelného rozvoje. Vznik nebo zvětšení chráněné krajinné oblasti je vyhlášováno na základě usnesení vojvodského zastupitelstva (sejmik).

Přírodní park (*Obszar chronionego krajobrazu*) – chráněné území vyznačující se rozmanitými ekosystémy, významné s ohledem na možnost uspokojování potřeb souvisejících s cestovním ruchem a odpočinkem nebo plnění funkce ekologických koridorů. Území přírodního parku je vyhlášováno na základě usnesení vojvodského zastupitelstva (sejmik).

Národní přírodní rezervace (*Rezerwat przyrody*) – území zachovalé v přirozeném nebo málo ovlivněném stavu, ekosystémy, útočiště a přírodní stanoviště, a také stanoviště rostlin, stanoviště zvířat a stanoviště hub a útvary a složky neživé přírody, které se

vyznačují zvláštními přírodními, vědeckými, kulturními nebo krajinnými hodnotami. Rezervace je vyhlášována na základě předpisu místního práva formou nařízení ředitele regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí. Závisle na přijatém účelu ochrany rozlišujeme rezervace: faunistické, floristické, lesní, krajinné, rašelinné, luční, vodní, neživé přírody, stepní a slanomilné vegetace. Faunistická rezervace je území zahrnující stanoviště vzácných a ojedinělých druhů živočichů nebo jejich skupin: savců (zubra, lose, bobra), ptáků (líhniště, hnízdiště, místa odpočinku různých druhů), plazů (např. želva bahenní), měkkýšů (vzácných druhů hlemýžďů), hmyzu. Floristická rezervace je území zahrnující stanoviště druhů rostlin nebo jejich skupin: keřů a zelených rostlin, stanoviště endemických a reliktních druhů. Rezervace neživé přírody je území, na kterém se vyskytují geologická naleziště, místa výskytu krasových jevů, charakteristické půdní profily, ukázky eroze, stopy dávné těžby. Krajinná rezervace je území zahrnující charakteristické přirozené dominantní krajiny jednotlivých regionů, často s historickými památkami a památkami hmotné kultury.

Přírodní památka (*Pomnik przyrody*) – jednotlivé útvary živé a neživé přírody nebo jejich skupiny se zvláštní přírodní, vědeckou, kulturní, historickou nebo krajinnou hodnotou a vyznačující se individuálními vlastnostmi, které je odlišují od jiných útvarů. Jedná se zejména o významně veliké stromy a keře původních nebo cizích druhů, prameny, vodopády, zřídla, skalky, rokle, bludné kameny a jeskyně. Přírodní památka je vyhlášována na základě usnesení zastupitelstva obce.

	CZ	DE	PL
Periodicita	roční	Žádné oficiální statistiky	roční
Údaje dostupné do úrovně	okres (LAU 1)	–	obce (LAU 2, NTS 5)